

Önvezető járművek etikai stratégiaalkotása – feladatkidolgozási példa

I. feladatrész: bibliai alapelvek megfogalmazása

Az önvezető jármű mozgási stratégiájának alapjául Ezékiel próféta könyvében lévő, egyes felelősséggel kapcsolatos igei gondolatok kerültek kiválasztásra. Ennek oka, hogy Ezékiel próféta a felelősséget az egyén szemszögéből nézve fogalmazza meg, amely egy önvezető jármű mozgásának tervezésében jól használható. Ezékiel 18. fejezete az egyéni felelősségről például azt tanítja, hogy „*Annak a léleknek kell meghalnia, aki vétkezik.*” (18,4b), illetve „*Ha valaki igaz, ha törvény és igazság szerint él...*” (18,5) – azaz az egyén saját felelőssége, hogy Isten törvénye szerint él-e, és annak alapján is nyer ítéletet.¹ Ezékielnek megállapításának következménye, hogy senki sem bűnhődik a másik bűne miatt, illetve igaz sem lesz a másik igazsága miatt. Ehhez kapcsolódik az őrálló felelősségéről szóló példázat a 33. fejezetben. Ebben az őrálló akkor felelős a reábízottak haláláért, ha fegyveres ellenség érkezése esetén nem fújja meg a kürtöt, nem figyelmezteti a népet (33,6) – viszont ha figyelmezteti, nem felelős a haláláért, hanem a megtámadott felelős annak figyelmen kívül hagyásáért (33,5). Jóllehet, a példázatban az Ige továbbadása (33,7) és annak meghallása áll a középpontban, a felelősségi elv érvényesíthető az önvezető járműveknél is. Ennélfogva, az önvezető jármű stratégiájának alapelve, hogy a résztvevők felelőssége mentén értékelje az aktuális helyzetet, illetve olyan mértékben avatkozzon csak be a közlekedési helyzetbe, amennyire felelőssége van annak alakításában.

II. feladatrész: bibliai alapelvek alkalmazása konkrét példák esetén²

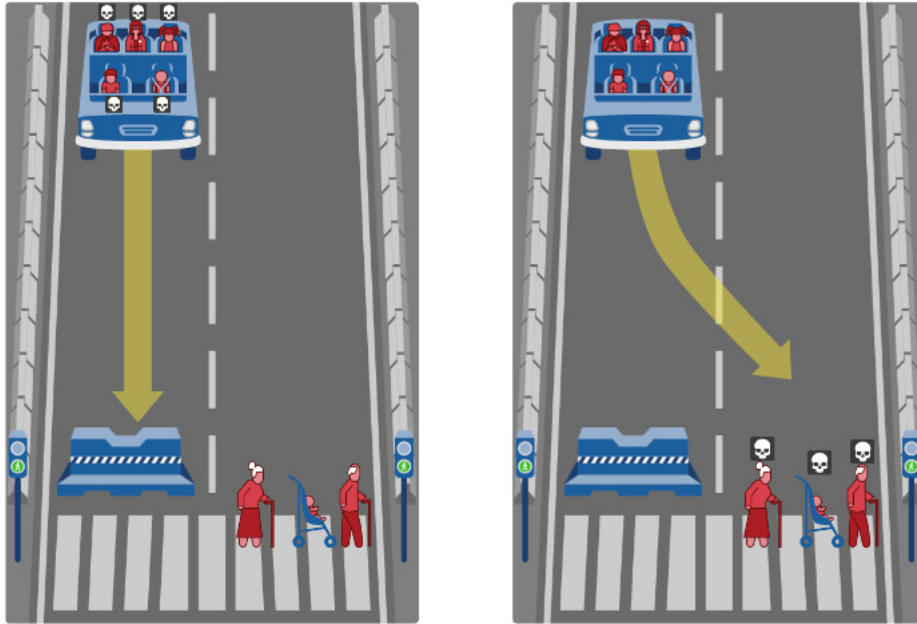
II.F. példa: baleseti helyzet fékhiba esetén

Az alábbi ábrákon egy önvezető járműnek meghibásodik a fékje és nem tud megállni az úttorlasz előtt. A járműnek két lehetősége van: vagy belerohan az úttorlaszba, és ezzel utasai szenvednek súlyos sérülést, vagy pedig sávot vált és ezzel a gyalogátkelőn szabályosan áthaladókat üti el. A járműben egy csecsemő, egy fiú, egy lány, egy orvosnő és egy hajléktalan utazik, az úton egy-egy idősebb hölgy és úr, valamint egy csecsemő kel át (a példa a moralmachine.net oldalról származik).

Megválaszolendő kérdés: melyik útvonalat válassza az önvezető jármű? Megoldási javaslatát indokolja az I. feladatrészben megfogalmazottak alapján!

¹ Versenyfeladaton kívüli megjegyzés: újszövetségi szemmel nézve a megállapítás nem pontos, hiszen Jézus Krisztus igazságáért nyilvánít minket igaznak Isten, nem a mózesi törvények megtartása miatt. Ez a gondolat ebben a feladatkidolgozásban szándékosan nincs ebbe az irányba továbbvíve, mivel egy olyan ígehelyre épülő megoldást szeretnénk mutatni, amit várhatóan nem sokan választottak volna – azaz hogy lehetőleg ne „lőjük le” senkinek az alapelv választását. Ha valamelyik csapat egyébiránt szintén Ezékiel mentén kezdett el gondolkodni, nem kell a mintafeladat miatt azt elvetnie.

² Az előző megjegyzésnek megfelelően szándékosan itt egy olyan közlekedési példára alkalmazzuk az alapelvet, amely nem szerepel a feladatkíráásban.

Válasz a II.F. példára: Jelen kontextusban a felelősség kérdését eldönteni nehéz, ugyanis a fékhiba keletkezhet a járműgyártónak (hibás alkatrész/tervezés), vagy a jármű üzemeltetőjének (nem megfelelő karbantartás) hibájából is. Mindazonáltal az megállapítható, hogy a zöld lámpánál szabályosan átkelő gyalogosok nem felelősek a kialakult helyzetért. Bár közvetlenül a jármű utasai nem (feltétlenül) felelősek a fékhibáért (kivéve például, ha egyikük a jármű tulajdonosa/üzemeltetője), annyiban hordozzák a felelősséget, hogy az önvezető jármű az ő utazásuk megvalósulásáért indult el a cél felé, ami nélkül a baleseti helyzet nem jött volna létre. Jóllehet, így a felelősség kérdése nem állapítható meg egyértelműen a járműben utazók részéről, az bizonyos, hogy a gyalogosok nem felelősek a helyzetért. Az alapelv szerint így alapvetően a bal oldali megoldás választása tekinthető a helyesebbnek. Ez alól egyetlen kivétel van az őrálló példázatának alapján: ha a jármű elég messze van a gyalogátkelőtől és bőven időben hang- és fényjelzést tud adni, amellyel felhívja a gyalogosok figyelmét a veszélyre és a felelősségteljes magatartás ekkor részükről az át nem kelés, vagy ha már a zebrán vannak, az elmenekülés. Ebben az egy esetben lehet választani a jobb oldali megoldást, mert elkerülhető a baleset.

III. feladatrészt: döntési stratégia folyamatábrájának elkészítése³

A II.F. példa alapján – figyelembe véve, hogy két lehetséges döntési kimenetel van, amelynél egyébiránt a jobb oldali kivételes eset – az alábbi folyamatábra vázolható fel. A folyamatábrában feltételezésre került, hogy a gyalogosok biztonságos elmeneküléséhez, illetve a jelzés észleléséhez kb. 8 másodpercre van szükség. Ha a fékhiba az ebből (a jármű

³ A folyamatábra felrajzolásában nem kell törekedni „szabványos” szimbólumok használatára, azonban az ábrának áttekinthetőnek, követhetőnek kell lennie.

sebességének segítségével) számított távolságon kívül derül ki, a jobb oldali megoldás választható.

